

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/31/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112221717
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8112221717.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Údernícka 5, IČO: 35 724 803, právne zastúpený advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Bratislava, Údernícka 5, proti žalovanému: X. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Važecká 16, Prešov, právne zastúpený JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Svidník, Sov. hrdinov 163/66, o zaplatenie 159,49 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 13C/148/2012-102 zo dňa 26.11.2012 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania vo vzťahu k žalobcovi a žalovanému.

II. Náhradu trov odvolacieho konania žalobcovi a žalovanému nepriznáva.

III. Z r u š u j e sa rozsudok vo výroku o trovách vedľajšieho účastníka a v rozsahu zrušenia sa vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prešov (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Žalobcovi a žalovanému nepriznal právo na náhradu trov konania, ako aj vedľajšiemu účastníkovi.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že dňa 06. 07. 2004 poskytla spoločnosť GE Money a.s. Bratislava žalovanému úver v celkovej výške 10.798,- Sk s lehotou splatnosti 14 mesiacov. Zmluva bola predčasne zosplatená dňa 23.01.2005.

Zmluvou o postúpení pohľadávok došlo k postúpeniu pohľadávky proti žalovanému na žalobcu a zmluva bola uzavretá 23. 09. 2009. Ďalej mal za preukázané, že dňa 28. 02. 2011 bola uzavretá medzi žalobcom a žalovaným dohoda o uznaní záväzku a splátkach, v ktorej sa nachádza špecifikácia záväzku, ktorý je uznávaný žalovaným. Ďalej forma splatenia záväzku kde sú dohodnuté mesačné splátky. Z výpovede žalovaného malo vyplývať, mal podpísať doklad o tom, že bol upovedomený o tom, že má dlh.

Na takto zistený skutkový stav prijal právny záver, podľa ktorého nárok uplatnený žalobcom je premlčaný vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Uplatnenú pohľadávku je treba považovať za pohľadávku zo zmluvy o úvere, ktorá je absolútnym

obchodom, ak teda premlčacia doba je štvorročná. Premlčacia doba uplynula 24. 01. 2009. Keďže žaloba bola podaná až po tejto lehote, súd námietku premlčania vyhodnotil ako dôvodnú a nepriznal uplatnené právo žalobcovi. Prijal záver, že nedošlo k predĺženiu premlčacej doby na základe dohody o uznaní záväzku. Bolo preukázané, že žalovaný v čase podpísania tejto dohody nemal vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. Poukázal na spôsob spracovania textu, kedy vedomosť o premlčaní dlhu nebola konštatovaná v článku, ktorý sa nezaoberal tým aká pohľadávka je uznávaná, ale v inom článku. Mal za to, že žalovaný nevedel o premlčaní svojho dlhu a táto dohoda nepredĺžila premlčaciu dobu podľa § 110 OZ. V rozpore s dobrými mravmi by bolo priznať tejto dohode právne účinky.

Poukázal na ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka, § 397 Obchodného zákonníka, § 100, § 110, § 3 ods.1, § 558 Občianskeho zákonníka.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Žalovaný v konaní úspešný bol, trovy konania mu však nevznikli. Vedľajšiemu účastníkovi nepriznal náhradu trov konania s odôvodnením, že trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka nie sú účelnými trovami potrebnými na účelné bránenie práva vzhľadom na predmet činnosti vedľajšieho účastníka.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok a vyhovel jeho návrhu v celom v rozsahu.

V odvolaní ďalej uviedol, že žalovaný podpísal dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku prostredníctvom ktorej uznal svoj záväzok vzniknutý zo zmluvy o úvere čo do dôvodu a výšky a svoj záväzok sa zaviazal splatiť. Obsahom dohody o uznaní dlhu zo strany žalovaného je ako právny inštitút zakotvený v Občianskom zákonníku, pričom právnym následkom uznania práva, ktorý nastáva priamo zo zákona je prerušenie plynutia premlčacej doby. Podľa jeho názoru došlo k nespochybniteľnému uznaniu dlhu, pričom nastali právne účinky spojené s uznaním práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta O.z. Nie je v zmysle zákona potrebné, aby dlžník mal v čase uznania vedomosť o premlčaní dlhu. Uznanie práva nemožno stotožňovať s uznaním dlhu podľa § 558 O.z.

Vedľajší účastník podal odvolanie proti výroku, ktorým prvostupňový súd vyslovil, že nemá právo na náhradu trov konania. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v tomto výroku zmenil a priznal mu náhradu trov celého konania. Argumentáciu prvostupňového súdu, ktorý poukazuje na predmet činnosti považuje za jednostrannú a nespravodlivú. Nevadí mu, že silná spoločnosť, ktorou je právny predchodca žalobcu postúpil pohľadávky žalobcovi, ktorý sa zaoberal vymáhaním pohľadávok ako predmetom svojej činnosti a dáva sa zastupovať silnou špecializovanou advokátskou kanceláriou. Rozhodnutím prvostupňového súdu došlo k spochybnovaniu práva na zastupovanie, pričom účelnosť trov vynaložených na právnu pomoc vyplýva priamo z článku 47 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky. Spotrebiteľ bol v súdnej veci už úspešný v dôsledku aktivity vedľajšieho účastníka a ani činnosť spotrebiteľa žalobcovi nevyhovuje.

Poukázal na početnú judikatúru krajských súdov, ktoré priznávajú vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok prvostupňového súdu z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a potom ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli súdu a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred rozsudok verejne vyhlásil a dospel k záveru že napadnutý rozsudok je vo výroku o zamietnutí žaloby správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Odvolateľ obhajuje dohodu o uzavretí splátkového kalendára ako úkon, v dôsledku ktorého sa premlčacia doba predĺžila na 10 rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo. Poukazuje na skutočnosť, že dohoda neobsahuje žiadne zložité ani zavádzajúce právne formulácie. Tým, že podpísal žalovaný dohodu prejavil svoju vôľu záväzok splniť.

Prvostupňový súd považoval nárok žalobcu za premlčaný a uznanie žalovaného v Dohode o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 28.2.2011 za uznanie bez právnych účinkov s tým, že nedošlo k predĺženiu premlčacej doby podľa §110 OZ. Vzťah medzi účastníkmi posúdil správne ako vzťah vyplývajúci zo zmluvy o úvere a tak pohľadávku považoval za premlčanú uplynutím štvorročnej premlčacej doby. Záver prvostupňového súdu o tom, že uplatnená pohľadávka je premlčaná je správny. Rovnako tak záver o tom, že uzavretím dohody o splátkovom kalendári nedošlo k predĺženiu premlčacej doby na desať rokov. Správny je teda záver prvostupňového súdu, že uznanie záväzku ako právny úkon je za uvedených okolností v rozpore s dobrými mravmi a preto tak absolútne neplatné (§ 39 OZ). Aj napriek tomu, že prvostupňový súd dostatočne neuviedol dôvody pre nepriznanie nároku žalobcovi z právneho úkonu - dohody o uzavretí splátkového kalendára podľa noriem spotrebiteľského práva je jeho záver o zamietnutí žaloby pre premlčanie nároku správny.

Žalobca v podanom odvolaní obhajuje dohodu o uzavretí splátkového kalendára ako úkon, v dôsledku ktorého sa premlčacia doba predĺžila na 10 rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo. Poukazuje na skutočnosť, že dohoda neobsahuje žiadne zložité ani zavádzajúce právne formulácie. Tým, že podpísal žalovaný dohodu prejavil svoju vôľu záväzok splniť.

Odvolací súd tak v súvislosti s touto námietkou považuje za potrebné uviesť, že poukazuje na právoplatné rozsudky v iných prípadoch, v ktorých sa skonštatovala nekalosť použitej obchodnej praktiky zo strany žalobcu pri predkladaní formuláru na predĺženie premlčacej lehoty značne znevýhodňujúcej spotrebiteľa (porovnaj rozsudky Krajského súdu v Prešove 20Co/86/2012, 11Co/37/2012 zo dňa 7.6.2012, 3Co/53 / 2012 zo dňa 05. 12. 2012, 16Co/133/2012 zo dňa 27. 09. 2012, 11Co/37/2012 zo dňa 07. 06. 2012) .

Inštitút nekalej obchodnej praktiky je zákonným termínom, má svoj obsah a nie je možné ho prehliadať ani v rovine súkromného práva.

Ak sa uplatňuje právo po použití nekalej obchodnej praktiky, súd môže odmietnuť poskytnúť ochranu uplatnenému právu. Výkon práv okrem iného nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ) a o taký prípad ide aj vtedy, ak sa právo uplatňuje po použití nekalej obchodnej praktiky.

Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely zákona o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. (ďalej aj len „ZOS“ alebo „spotrebiteľský kódex“) rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody (§ 4 ods. 8 ZOS).

Zákon o ochrane spotrebiteľa definuje nekalé obchodné praktiky dodávateľov voči spotrebiteľom a z toho osobitne taxatívnym spôsobom vypočítavá nekalé obchodné praktiky, ktoré sa za každých okolností považujú za nekalé a ktoré sú uvedené v prílohe č.1 k Zákonu.

Obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak

a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti,

b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov (§ 7 ods. 2 ZOS).

Spotrebiteľský kódex definuje aj uvedené dva znaky nekalej obchodnej praktiky.

Odbornou starostlivosťou sa rozumie úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti (§ 2 písm. u/ ZOS).

Podstatným narušením ekonomického správania spotrebiteľa sa rozumie využitie obchodnej praktiky na značné obmedzenie schopnosti spotrebiteľa urobiť rozhodnutie, ktoré by pri dostatku informácií inak neurobil (§ 2 písm. r/ ZOS).

Žalovaný vypovedal pred prvostupňovým súdom, „...ja som tento papier podpísal, ale vôbec som nevedel, čo podpisujem. Prišiel ku nám nejaký pán. Vôbec nám nepovedal, že sa to jedná o zmeškané splátky ... trval len na tom, aby som to podpísal. Vyplýva, že žalovaný nemal vedomosť o premlčaní svojho záväzku a nemal tak záujem na jeho uznaní a predĺžení premlčacej doby, pri premlčanej pohľadávke.

Prvostupňový súd podrobil postup žalobcu hodnoteniu z hľadiska znakov, ktoré definujú konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa §3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Konkrétne postup, ktorým došlo k uzavretiu dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku. Dohoda o splátkach je nepochybne formulár ktorý vopred pripravil veriteľ pre dlžníka obsahujúci viacero právnych vzťahov napríklad jednostranné prejavy uznania záväzku, prehlásenie o vedomosti o premlčaní dlhu a jeho o následkoch a dvojstranné právne úkony o dohode o splátkach a dohode o uzavretí rozhodcovskej doložky. Skrytým cieľom je dosiahnutie uznania záväzku a predĺženia premlčacej doby na uplatnenie nároku žalobcu. Uznanie záväzku ako právny úkon je za uvedených okolností v rozpore s dobrými mravmi a preto absolútne neplatné (§ 39 OZ). Zámer dosiahnuť uznanie premlčaného záväzku a predĺženia premlčacej doby na uplatnenie nároku žalobcu odvolací súd hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku, pretože boli naplnené zákonné znaky tohto zákonného inštitútu, a to tak nedostatok odbornej starostlivosti na strane dodávateľa, ako aj potenciálne riziko, že takéto konanie naruší správanie spotrebiteľa.

Pri uzatváraní dohody o splátkovom kalendári a uznaní dlhu došlo k nekalej obchodnej praktike, ktorá bola v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti a ktorá podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Umiestnenie textu o vedomosti premlčaného dlhu nasvedčuje tomu, že zo strany žalobcu došlo k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorá predpokladá osobitnú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti. Z tohto hľadiska je preto aj správny záver o tom, že dohoda o uzavretí splátkového kalendára o uznaní záväzku ako nekalá obchodná praktika je neplatná, a preto bola dôvodne uplatnená námietka premlčania (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/37/2012 zo dňa 07.06.2012).

Súd teda nemôže poskytnúť ochranu uplatnenému právu, ktoré je výsledkom použitia nekalej obchodnej praktiky, pretože výkon práv nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods.1 OZ). Správny bol teda záver prvostupňového súdu ak považoval uplatnenú pohľadávku žalobcu za premlčanú(úver bol zosplatnený 23.1.2005 uplynula tak premlčacia doba podľa Občianskeho zákonníka či Obchodného zákonníka) a neakceptoval predĺženie premlčacej doby na desať rokov podľa Dohody o uznaní záväzku zo dňa 28.2.2011.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok ako správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.), vrátane správneho výroku o trovách konania medzi žalobcom a žalovaným.

Výrok o nepriznaní trov vedľajšiemu účastníkovi prvostupňový súd odôvodnil s poukazom na predmet činnosti vedľajšieho účastníka a na všeobecnosť jeho vyjadrení. Podľa súdu prvého stupňa vedľajší účastník má byť spôsobilý sám vystupovať v konaní a zastúpenie advokátom považuje za neúčelné.

Táto argumentácia je zjavne nepresvedčivá a naráža aj na základné princípy občianskeho súdneho konania. Predovšetkým prvostupňový súd neuviedol jediný rozumný dôvod, prečo práve tento typ právnickej osoby má byť vylúčený z práva na právne zastúpenie advokátom a niet na to opory v žiadnom ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu. Túto argumentáciu nepodporuje ani judikatúra súdneho dvora, ktorá naopak nevidí žiadny dôvod na poskytnutie právnej ochrany aj právnickej osobe Zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovoľovali právnické osoby, a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovanie advokátom, rozsudok súdneho dvora C 279/09).

Ak by súd mal prijať uvedenú argumentáciu, tak potom vzhľadom na nepochybne profesionálne vymáhanie pohľadávok zo strany žalobcu by sa malo to isté pravidlo aplikovať na neho samotného. Aj jeho právne zastúpenie by sa javilo nadbytočné a zbytočné navyšujúce trovy konania.

Každý účastník musí počítať s tým, že v súdnom konaní môže neuspieť a najtypickejším negatívnym následkom v takomto prípade je aj náhrada trov konania protistrane, ale aj na jej podporu vedľajšiemu účastníkovi. Niet dôvodu na výnimku u profesionálnych právnických osôb zaoberajúcich sa vymáhaním pohľadávok.

Aktivity vedľajšieho účastníka evidentne súvisia s ochranou spotrebiteľa a aj v predmetnej veci je zjavné, že žalovaný spotrebiteľ by musel čeliť žalobe profesionála pri vymáhaní pohľadávok naviac zastúpeného advokátom, ktorý si taktiež uplatnil právo na náhradu trov právneho zastúpenia.

Ochrana spotrebiteľa súvisí s kvalitou života a jej podoby môžu byť rozmanité. Nemusí ísť výlučne o agendu neprijateľných podmienok (smernica Rady 93/13 EHS), či nekalých obchodných praktík (smernica EP 2005/29), ale o celú škálu rozmanitých vzťahov dopadajúcich na bežných ľudí. To platí aj pre zbytočné odkladanie uplatňovania práva s výrazným časovým odstupom, ktoré je spájané aj s rizikom jeho premlčania. Nie je nič výnimočné, že s odstupom času má spotrebiteľ zhoršené podmienky obrany, sťažuje sa dôkazná situácia, a preto aj obrana námietkou premlčania je dôležitá a má svoj význam.

Zákonodarca v § 137 O.s.p. explicitne u právnických osôb zaoberajúcich sa kolektívnou ochranou práv zvýraznil v rámci indikatívneho výpočtu trov konania aj výdavky takejto osoby. Z dôvodovej správy „Navrhovaná právna úprava bude dopadať aj na ďalšie právnické osoby, ktoré sú v súlade s právnymi aktmi Európskej únie aktívne legitimované na kolektívnu ochranu zákonom chránených záujmov, napr. vo sfére ochrany pred diskrimináciou, alebo vo sfére kolektívnej ochrany práv spotrebiteľa. V týchto prípadoch budú osobitnými predpismi napr. zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Navrhovaná právna úprava bude predstavovať aj výrazný príspevok ku kolektívnej ochrane práv osôb“. Niet dôvodu na výnimku ani v prípade vedľajšieho účastníka.

Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby účastník odborne spôsobilý uplatňovať svoje záujmy v konaní pred súdom sa nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby len z tohto dôvodu mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. U právnických osôb zameraných na kolektívnu ochranu práv môže ísť o rôzne záujmové zameranie a dokonca špecializáciu (napr. bytové

spotrebiteľské veci, finančný trh a iné). Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom. Odvolacie námietky vedľajšieho účastníka sú preto opodstatnené.

Nepriznaním náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi mu prvostupňový súd odňal možnosť konať pred súdom. Preto odvolací súd rozsudok vo výroku o trovách vedľajšieho účastníka podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušuje a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný a žalovanému preukázateľne nevznikli žiadne trovy odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.